

22.06.2022

Dialoguri@IER: #deceniul_digital_al_tinerilor

(online)

– SINTEZĂ –

La data de 22 iunie 2022, **Institutul European din România (IER)** a organizat evenimentul „**Tinerii din România și viitorul digital al Europei**” în cadrul seriei *Dialoguri@IER*. Dialogul a avut ca scop creșterea gradului de conștientizare cu privire la oportunitățile și provocările pe care le aduce tranziția digitală tinerilor, precum și identificarea acțiunilor prin care pot contribui la definirea deceniului digital al Europei, beneficiind de învățarea pe tot parcursul vieții și având parte de măsuri privind adaptarea la viitorul muncii și dezvoltarea competențelor digitale.

Evenimentul i-a avut ca invitați la dialog pe dna **Oana Ștefăniță**, lector univ.dr., Facultatea de Comunicare și Relații Publice/SNSPA, dl **Vlad Măcelaru**, consilier al Ministrului Cercetării, Inovării și Digitalizării și dl **Andrei Popescu**, coordonator Corpul European de Solidaritate, Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale. Moderarea a fost asigurată de dna **Eliza Vaș**, expert, Serviciul Studii Europene din cadrul IER.

Cuvântul de deschidere a fost adresat de dna **Oana-Mihaela Mocanu**, director general al IER, care a precizat faptul că temele abordate până în prezent în cadrul seriei *Dialoguri@IER* au acoperit subiecte de actualitate pe agenda europeană, precum: economia circulară, relația transatlantică și oportunitățile acesteia, egalitatea de gen, transformările digitale în serviciile publice și provocările agriculturii românești în contextul noii politici agricole comune (PAC).

Domnia sa a menționat faptul că evenimentul „*Tinerii din România și viitorul digital al Europei*” pune accent pe oportunitățile și provocările pe care tranziția digitală le aduce tinerilor, precum și pe identificarea acțiunilor prin care aceștia ar putea contribui la definirea deceniului digital al Europei.

Ulterior, moderatoarea evenimentului a realizat o încadrare a contextului evenimentului, punctând aspecte legate de obiectivele Uniunii Europene pentru orizontul 2030:

☑ Deceniul digital al Europei se referă la obiectivele setate de către Uniunea Europeană pentru orizontul 2030, în vederea facilitării tranziției digitale. Acesta se bazează pe patru piloni: competențe, transformarea digitală a întreprinderilor, infrastructuri digitale sigure și durabile, respectiv digitalizarea serviciilor publice.

În domeniul dezvoltării competențelor se urmărește ca minim 80% din populație să ajungă la un nivel de bază (România este momentan la 31%), iar în domeniul serviciilor publice digitale să ajungem la un grad de acoperire de 100% pentru serviciile publice cheie (România înregistrează o acoperire de 44% în acest moment).

Prima intervenție din cadrul evenimentului a fost susținută de dna **Oana Ștefăniță**, care a analizat modalitățile de formare a competențelor digitale, fie că este vorba de mediul universitar sau de alte programe de formare profesională:

Criza generată de pandemia de COVID-19 a evidențiat punctele slabe din sistemul de învățământ, făcând vizibil decalajul digital din acest domeniu.

Foarte multe studii accentuează faptul că un număr redus de persoane sunt informate cu privire la cele cinci arii ale digitalizării: alfabetizare informațională și de date, comunicare și colaborare, creare de conținut digital, siguranță și rezolvarea problemelor.

Utilizatorii ce folosesc mediul digital au tendința de a avea o percepție eronată în ceea ce privește competențele digitale personale, ceea ce creează vulnerabilități.

Una dintre provocările privind digitalizarea este legată de capacitatea de a face diferența dintre sursele sigure, de încredere în mediul online și cele care folosesc diverse strategii pentru atacuri cibernetice, dezinformare, știri false. Contracurarea acestor fenomene este posibilă prin dezvoltarea competențelor digitale.

Conștientizarea beneficiilor pe care le oferă competențele digitale este un prim pas către formarea în acest domeniu și este de datoria fiecăruia dintre noi să stimulăm entuziasmul dezvoltării acestora.

Mediul universitar are un rol esențial în procesul de tranziție digitală, având la dispoziție utilizarea unei palete largi de instrumente, precum: aplicarea la proiecte europene, actualizarea curriculumului, utilizarea noilor tehnologii în procesul de învățare.

Programele de formare în mediul digital reprezintă oportunități complementare celor oferite de mediul universitar, pe care le poate urma oricine. Într-o primă etapă însă, este important să identificăm competențele lipsă, pentru a ne adapta cât mai bine unui program de formare, din care să extragem beneficiile aferente și să conștientizăm pericolele la care ne expunem în mediul virtual.

Sindromul celei de-a treia persoane (impresia că suntem mai buni decât ceilalți în mediul virtual) este unul din aspectele care ne vulnerabilizează în acest spațiu.

Abilitățile de gândire creativă, abilitățile de comunicare, capacitatea de a colabora și respectul oferit tuturor utilizatorilor de internet și respectarea diferențelor sunt elemente prioritare în mediul digital.

Conștientizarea oportunităților și a responsabilităților ce implică conceptul de cetățenie digitală în rândul populației este de mare interes în tot ceea ce implică procesul de transformare digitală.

Pentru a obține rezultate eficiente în ceea ce privește competențele digitale, programele de alfabetizare trebuie să fie implementate de la cel mai mic nivel. Alfabetizarea digitală timpurie, chiar din cadrul învățământului preșcolar, este cea mai productivă soluție pe termen lung.

Colaborarea între instituții, mediul academic, ONG-uri, societatea civilă, precum și exemplele de bune practici joacă un rol esențial în diseminarea beneficiilor aduse de competențele digitale.

Una dintre măsurile care ar putea contribui la atingerea unui număr ridicat de persoane care să aibă dezvoltate competențele digitale este ca un anumit procent din salariu să fie investit în programe de formare.

Alături de metodele utilizate de sistemul de învățământ clasic, activitățile non-formale, prin implicarea ONG-urilor, pot contribui la dezvoltarea competențelor digitale, fiind mult mai atractive pentru tineri. Stagiile de practică oferite fie de universități, fie de mediul privat sau în colaborare reprezintă alte modalități prin care tinerii se pot dezvolta pe segmentul digital.

Ghidurile comune, care să cuprindă informații privind oportunitățile și riscurile mediului digital, sunt o sursă valoroasă pentru diverse categorii de utilizatori: elevi, părinți, adulți, profesori.

Cetățenii digitali sunt cetățenii viitorului; fără competențe digitale nu putem beneficia de tot ceea ce ne oferă societatea.

Ne aflăm într-o lume în plină schimbare, iar una dintre tendințe este aceea că va avea loc o reconfigurare a aproximativ 40% dintre competențe. Gândirea critică este primordială pentru joburile viitorului.

A doua intervenție i-a aparținut dnului **Vlad Măcelaru**, care a abordat tema digitalizării, atenția fiind orientată pe formarea profesională a tinerilor:

Digitalizarea se referă la transferul operațiunilor de pe hârtie în sfera digitală digital. Tot acest proces înseamnă aspecte pozitive, precum: eliminarea cozilor de la ghișee, simplificarea muncii pentru funcționarii publici, cetățenii pot realiza anumite servicii online, economisind astfel timp.

Drumul către digitalizare este dificil, însă tinerii pot avea cel mai mare impact, pot porni „bulgărele digitalizării”, luând în considerare că sunt expuși tehnologiei de la vârste fragede.

Capacitatea de a distinge ce este sigur să postăm pe platformele de social media, astfel încât să ne protejăm online, dar și identificarea elementelor care au rolul doar de a promova știri false sau de a induce în eroare se poate dezvolta doar prin gândire critică și competențe digitale.

Reticența întâmpinată de unele cadre didactice, de unele instituții de învățământ poate fi anulată prin implicarea tinerilor, care pot explica beneficiile utilizării instrumentelor digitale, precum și prin punerea la dispoziție a unor platforme și aplicații care să le vină în sprijin în activitatea de zi cu zi.

Atelierele, conferințele și stagiile de practică sunt modalitățile prin care tinerii pot învăța de la profesioniști cum să utilizeze eficient instrumentele digitale. Cursuri precum cele oferite de Digital Nation reprezintă un exemplu în acest sens, ulterior, tinerii putând urma stagii prin care învață să aibă o voce în mediul digital, să se promoveze pe ei sau diverse servicii prin intermediul a diferite platforme.

Formatele prietenoase cu publicul tânăr, precum clipuri video, prezentări sau jocuri sunt indicate în formarea tinerilor pe segmentul digital, putând fi explicate informații din domenii vaste, precum: chimie, fizică, matematică etc.

Cea de-a treia intervenție în cadrul dialogului a venit din partea dlui **Andrei Popescu**, care a abordat subiectul transformării digitale, precum și colaborarea dintre diferite entități și cetățean:

Transformarea digitală înseamnă o regândire radicală a modului de abordare a digitalizării, fiind mai importantă decât componenta de digital în sine. Mai mult, nu este de dorit să se ajungă la o birocratizare a digitalizării. Astfel, competențele umane trebuie potențate cu instrumente digitale pentru a ușura utilizarea serviciilor publice și din perspectiva funcționarului public, respectiv din unghiul beneficiarului acestor servicii, cetățeanul.

Pentru ca transformarea digitală să fie eficientă, aceasta trebuie realizată în conformitate cu nevoile de la nivel local, un exemplu în acest sens fiind proiectele de solidaritate finanțate de către Uniunea Europeană.

Corpul European de Solidaritate își propune să înțeleagă care sunt nevoile de la nivel local pentru a oferi o finanțare relevantă tinerilor din România. Totodată, programul implică atât proiecte privind alfabetizarea digitală sau democrația participativă, precum și rolul de creare a unui cadru prin care ONG-urile, instituțiile publice și tinerii pot face o schimbare în comunitate, prin diverse mecanisme de finanțare (Erasmus+, Mecanismul SEE, Corpul European de Solidaritate).

www.suntsolidar.eu și www.erasmusplus.ro sunt două platforme cu o interfață prietenoasă, dedicate tinerilor și care le oferă informații și oportunități de dezvoltare și în domeniul digital. Proiectele își propun să crească gradul de implicare civică, de cooperare internațională (ex.: schimburile de tineri, mobilitățile lucrătorilor de tineret, proiectele de voluntariat), toate acestea având un efect sinergic. Prin aceste proiecte, Comisia Europeană a simplificat mecanismele financiare folosite, care, prin digitalizare pot fi mult mai eficient utilizate.

Efectul de *leapfrogging* în domeniul digital presupune trecerea directă la transferul de date rapid, sărind peste instrumentele digitale mai lente. Pentru un transfer rapid de date, resursa umană este esențială și trebuie să fie formată în mod corespunzător în domeniul digital.

Intervențiile invitaților au fost urmate de întrebări și comentarii adresate din partea participanților la dialog. Printre acestea, amintim următoarele:

Tinerii pot accesa stagii care le dezvoltă competențele digitale, să urmeze cursuri online pe platforme de tipul www.coursera.org, www.udemy.org sau cursuri de programare

(<https://www.codekids.ro>) ori cele de dezvoltare de abilități digitale (exemplu: Google - Atelierul Digital).

Alfabetizarea digitală trebuie realizată într-o colaborare strânsă cu ministerele ce au atribuții pe zona de tineret, educație, digitalizare și sport, însă e important să se lucreze și punctual pe anumite proiecte, în mod individual, fiecare dintre cei interesați putându-se informa, comportând astfel o responsabilitate partajată (stat și individ).

Rapoartele publice care conțin informații privind protejarea în mediul online (aspecte legate de *cyberbullying*, *hate speech*, expunerea la știri false) reprezintă o primă etapă în ghidarea tinerilor în ceea ce privește prezența lor digitală, precum și pentru prevenirea fenomenului de *cancel culture*.

Cetățenia digitală implică dreptul fiecăruia de a-și exprima opinia într-un mod în care să nu atingă libertatea celorlalți utilizatori. În plus, folosirea rețelelor sociale implică și efecte negative precum dependența, anxietatea, depresia, singurătatea, fiind astfel necesară înțelegerea implicațiilor acțiunilor din mediul online.

Birocratizarea excesivă din cadrul administrației publice din România poate fi eliminată prin servicii publice digitale adaptate la cetățean, diferențiate pe categorii de vârstă, având la bază o comunicare empatică.

Pentru o formare adaptată profesiilor viitorului este necesară integrarea în programa universitară a aspectelor ce țin de dezvoltarea competențelor digitale.

Înregistrarea video a evenimentului poate fi accesată [aici](#).

Sinteză realizată de

Laura-Ștefania Anton, Serviciul Comunicare și Irina Grosu, Serviciul Studii Europene